

Planowane działania Państwowej Inspekcji Pracy w 2018 r.

Rada Ochrony Pracy na posiedzeniu 5 grudnia 2017 r. zapoznała się z programem działania Państwowej Inspekcji Pracy na 2018 r. Dokument przedstawił główny inspektor pracy Wiesław Łyszczek. Poinformował, że w przyszłym roku planowane jest przeprowadzenie 72 tys. kontroli. Szef PIP wyjaśnił, że przy planowaniu liczby kontroli uwzględniono wydłużający się czas kontroli kompleksowych i wzrost liczby kontroli związanych z badaniem skarg. Zwrócił uwagę, że w I półroczu 2017 r. do Inspekcji Pracy wpłynęło o 17% więcej skarg niż w analogicznym okresie poprzedniego roku. „Przy opracowywaniu programu wzięliśmy również pod uwagę, że w 2018 r. z Państwowej Inspekcji Pracy odejdzie na emeryturę 250 osób” – dodał W. Łyszczek.

Plan zadań na 2018 r. obejmuje działania w najbardziej wrażliwych obszarach prawnej ochrony pracy, związanych z bezpieczeństwem oraz ochroną życia i zdrowia pracowników. Zgodnie z programem długofalowym PIP na lata 2016-2018, inspektorzy sprawdzają prawidłowość zawierania umów cywilnoprawnych w przedsiębiorstwach budowlanych, w branży gastronomicznej i hotelarskiej, a także w agencjach ochrony osób i mienia. Szef Inspekcji zwrócił uwagę, że z badania modułowego przeprowadzonego w 2014 r. przez GUS wynika, że ponad 80% osób świadczących pracę na podstawie umów prawa cywilnego (będącą głównym lub jedynym źródłem dochodu) pracowało w takiej formule wbrew własnej woli.

Główny inspektor pracy zapowiedział kontynuowanie – na dużą skalę – kontroli wypłacania wynagrodzenia w wysokości wynikającej z minimalnej stawki godzinowej za pracę na podstawie umów zlecenia i umów o świadczenie usług. Z innych ważnych tematów kontroli w 2018 r. W. Łyszczek wymienił analizę umów zawieranych na czas określony pod kątem przestrzegania przepisów znowelizowanych w 2016 r., a także umów o pracę zawieranych u wykonawców lub podwykonawców zamówień publicznych na usługi lub roboty budowlane, a także problematykę outsourcingu pracowniczego. Zapowiedział też kontynuowanie kontroli wypłaty wynagrodzeń i innych świadczeń ze stosunku pracy oraz czasu pracy, zwłaszcza w branżach, których dotyczy szczególnie duża liczba skarg. Poinformował, że w I półroczu 2017 r. najwięcej skarg na łamanie przepisów o wypłacie wynagrodzenia za pracę i czasie pracy zgłosili pracownicy handlu, przetwórstwa przemysłowego i budownictwa.

Przewidywane są kompleksowe kontrole respektowania prawa pracy, w tym przepisów bhp w zakładach opieki zdrowotnej, placówkach edukacji, zakładach górniczych i firmach świadczących usługi górnicze, a także placówkach handlowych.

Ponadto inspektorzy sprawdzą legalność zatrudnienia obywateli polskich w wytypowanych podmiotach branż, w których w poprzednich latach najczęściej stwierdzano nieprawidłowości. Kontrole odbędą się również w podmiotach powierzających pracę sezonowo. Kontrolowana będzie również legalność zatrudnienia cudzoziemców. Inspektorzy zwrócą uwagę szczególnie na prace wykonywane na podstawie nowych zezwoleń na pracę oraz nowej formuły oświadczenia o powierzeniu wykonywania pracy cudzoziemcowi. Nowe regulacje, które mają wejść w życie na początku 2018 r. wdrażają do polskiego porządku prawnego dyrektywę z 26 lutego 2014 r. w sprawie warunków wjazdu i pobytu obywateli państw trzecich w celu zatrudnienia w charakterze pracownika sezonowego.

W 2017 r. znowelizowana została ustawa o zatrudnianiu pracowników tymczasowych. Inspektorzy ocenią funkcjonowanie nowych regulacji prawnych w agencjach zatrudnienia oraz skontrolują przestrzeganie przepisów prawa wobec pracowników tymczasowych, zarówno w agencjach pracy tymczasowej, jak i u pracodawców użytkowników.

Szef PIP zwrócił uwagę na nowe zadania Inspekcji Pracy wynikające z ustaw, które weszły w życie lub z aktów projektowanych. Wspomniał m.in. o wejściu w życie ustawy ograniczającej handel w niedziele, która rozszerzy zakres obowiązków kontrolnych PIP. „Kontrole przestrzegania przepisów tej ustawy będą wymagały przeszkolenia kadry i zmian w organizacji czasu pracy inspektorów z uwagi na wykonywanie czynności kontrolnych w niedziele” – podkreślił W. Łyszczek.

Równolegle z działalnością kontrolno-nadzorczą PIP będzie prowadziła działalność prewencyjną. Główny inspektor pracy wspomniał m.in. o trzyletniej kampanii informacyjnej „Pracuję legalnie!”, która ma uświadomić doraźne korzyści i obiektywne zagrożenia związane z pracą na czarno, programach prewencyjnych „Zdobądź Dyplom PIP” i „Prewencja wypadkowa”, skoncentrowanych na ograniczaniu zagrożeń i promowaniu bezpiecznego środowiska pracy oraz o trzyletniej kampanii prewencyjno-kontrolnej skierowanej do zakładów produkujących wyroby tartaczne i wyroby z drewna.

Szef PIP zapowiedział kontynuację strategii pierwszej kontroli w mikroprzedsiębiorstwach, małych i średnich zakładach pracy. „Zgodnie z założeniem mojego poprzednika, autora strategii, pierwsza kontrola ma głównie charakter prewencyjny, a nie sankcyjny. Jest formą kompleksowego audytu i instruktażu” – wyjaśniał W. Łyszczek.

Kończąc swoje wystąpienie główny inspektor pracy zwrócił uwagę, że nowe zadania PIP, których z roku na rok przybywa, wymagają przyznania dodatkowych środków finansowych na sprawne i skuteczne funkcjonowanie urzędu, adekwatnych do zwiększonych zadań i potrzeb. Wskazał również na potrzebę zmian legislacyjnych, wśród których wymienił m.in. uproszczenie procedury wszczęcia kontroli, wprowadzenie obowiązku zgłaszania do Inspekcji wszystkich śmiertelnych, ciężkich i zbiorowych wypadków przy pracy, niezależnie od podstawy jej świadczenia, przyznanie inspektorom prawa wydania nakazu przekształcenia umowy cywilnoprawnej w umowę o pracę w sytuacji, gdy praca wykonywana jest w warunkach charakterystycznych dla stosunku pracy.

„Pragnę zapewnić, że dołożę wszelkich starań, by działania Inspekcji były coraz skuteczniejsze, a praca inspektora coraz mniej sformalizowana” – zadeklarował W. Łyszczek. W dyskusji członkowie Rady poparli postulaty legislacyjne PIP. Podkreślili również konieczność zapewnienia Inspekcji Pracy środków finansowych umożliwiających jej efektywną realizację nakładanych na nią coraz większej liczby zadań.

Stanowisko w sprawie programu działania PIP na 2018 r. Rada przyjmie na następnym posiedzeniu.

Rada przyjęła stanowisko w sprawie działań Zakładu Ubezpieczeń Społecznych oraz Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego w celu zmniejszenia liczby wypadków i chorób zawodowych. Tę problematykę Rada omówiła na poprzednim posiedzeniu. W przyjętym stanowisku Rada wysoko oceniła zakres działań prewencyjnych podejmowanych przez ZUS (przy wsparciu CIOP-PIB) oraz KRUS. Uznała ze celowe ich kontynuowanie przy stopniowym zwiększaniu ich finansowania. Zaleciła również podjęcie działań popularyzujących realizowany przez ZUS program dofinansowania, zwłaszcza w regionach o najwyższym wskaźniku wypadkowości.

W kolejnym punkcie porządku dziennego Rada pozytywnie zaopiniowała kandydatury: Józefa Bajdla na stanowisko okręgowego inspektora pracy w Krakowie i Konrada Pachciarka na stanowisko okręgowego inspektora pracy w Szczecinie. Prezentując kandydatów główny inspektor pracy Wiesław Łyszczek zwracał uwagę na ich dotychczasowy przebieg pracy zawodowej, wysokie kwalifikacje oraz rozległą wiedzę i umiejętności rozwiązywania problemów.